

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta - Katedra psychologie
Celetná 20, Praha 1

Posudek školitele na diplomovou práci

Název práce: Interakční dominance. Biosociální model statusové stratifikace v malých skupinách

Autorka: Bc. Pavel Pařízek

Školitel: doc. RNDr. Marek Špínka, CSc.

CÍLEM předložené práce je dle vyjádření autora otestovat pokusně hlavní předpoklad tzv. biosociálního modelu statusové komunikace, představovaného v práci zejména odkazy na studie Allana Mazura. Tímto předpokladem je existence implicitního neverbálního stratifikačního mechanismu, fungujícího mimo přímé zapojení kognice. K naplnění tohoto cíle diplomant zvolil metodu, kdy je pokusně skupině zvenčí určena formální hierarchie, která je však jednotlivým členům skupiny jen zčásti známa. Pokusně je pak zkoumáno, do jaké míry určité typy skupinových interakcí pomáhají či nepomáhají přiblížit reálně vytvořenou hierarchii předem dané formální hierarchii. I když většina hypotéz nebyla výsledky pokusů potvrzena, považuji cíl práce za splněný, neboť testování bylo řádně provedeno a v práci popsáno.

PŘÍNOS práce spočívá v zaměření na téma, které v českém výzkumném prostředí není nijak intenzivně zkoumáno, a zejména v pokusném otestování předpokladu významné psychologické teorie pomocí dostatečně rozsáhlého datového souboru. Je třeba přiznat, že průběh a výsledky pokusu odhalily nedostatky zvolené metodiky, ale tato skutečnost může pomoci v další bádání zaměřeném k tomuto tématu.

TEORETICKÁ ČÁST je věnována statusové hierarchii v lidských skupinách, přičemž především soustavně představuje tzv. biosociální model statusové hierarchie. Ten vychází z předpokladu, že člověk jako druh je díky své evoluční historii vybaven schopností si „automaticky“, tj. s malou účastí vědomí a kognice, vyjasňovat vzájemné hierarchické postavení mezi jedinci ve skupině. Tento model je v teoretické části představen z řady aspektů (funkce, komunikace, diferenciacce, linearita, stability atd). Autor ve svém výkladu zdůrazňuje, že biosociální model čerpá z poznatků evoluční a srovnávací psychologie a konfrontuje je s tradičními východisky sociální psychologie a sociologie. Teoretická část je přehledně uspořádána a podepřena dostatečným množstvím a kvalitou odkazů na původní i shrnující vědecké práce, v naprosté většině ze světové literatury, včetně odkazů na práce nejnovější z roku 2018. Interpretace některých biologických teorií a koncepcí

EMPIRICKÁ ČÁST přehledně a vyváženě popisuje metodiku a postup testování v dostatečné podrobnosti, která by umožnila případným budoucím badatelům pokusy (například v modifikované podobě) zopakovat. Přehlednost je podpořena i tabulkami a schémata. Pokud jde o představení výsledků a jejich interpretaci v diskusi, jsou ovlivněny faktem, že naprostá většina výsledků odpovídala na obě hlavní otázky (viz str 71) negativně,

tedy nepodpořila podle modelu očekávaný vliv nonverbální interakce na zpřesnění hierarchie ani neukázala na vliv osobnostních charakteristik na přesnost odhadu hierarchie. Negativní výsledky se vždy obtížněji představují a interpretují. Oceňuji, že autor kriticky hledal důvody tohoto faktu v nedostacích použité metodiky, zejména ve skutečnosti, že kognitivní procesy mohly výsledky ovlivňovat více, že autor očekával, a omezit či zakrýt působení očekávaných „automatických“ procesů při vzniku pokusné statusové hierarchie.

Z FORMÁLNÍHO HLEDISKA má práce určité nedostatky, zaviněné zřejmě překotným dokončováním práce před odevzdáním. Kromě gramatických chyb (například četné chybějící čárky u oddělení vedlejších vět, či naopak čárky přebývající) je významnější slabinou chybění některých referencí, na které je v textu odkazováno, v seznamu použité literatury (např. Nettlev& Pollet, 2008; Hopcroft, 2006).

SOUHRNNĚ konstatuji, že

- diplomant vypracoval diplomovou práci obsahující na sebe logicky navazující teoretickou a empirickou část
- obě části jsou soustavně a důkladně zpracované
- teoretická část prokazuje, že diplomant se velmi dobře orientuje v tradičních i nových teoriích ke studovanému tématu
- výzkumný cíl je jasně vytčen a upřesněn ve formě explicitně formulovaných otázek,
- pokusná metoda byla inovativně a pečlivě připravena
- pokusy byly provedeny s dostatečným počtem experimentálních skupin
- výsledky jsou srozumitelně představeny a dostatečně diskutovány, včetně otevřeně kritického pohledu na nedostatky metodiky, odhalené výsledky studie.

Předloženou práci **HODNOTÍM VÝBORNĚ** a **DOPORUČUJI K OBHAJOBĚ**.

29. srpna 2018